

Målsettingen er gode traseer med minimale naturinngrep.

Roger Hybertsen, løypekjører

Iltsjeler som setter spor

I Hedalen var hyttefolket lei av tilfeldig preparering og dårlige skiløyper. Men det var før et velsmurt løypesamarbeid kom på plass.

Tekst: SVERRE JULSRUD KRISTIANSEN Foto: BJØRN INGE KARLSEN/HM Foto

Denne historien kunne handlet om et vanvittig snøvær, om biler som sto på tvers, om trailere i grøftkantene og om generelt kaos på veinettet mellom Oslo og Hønefoss. Den kunne handlet om en journalist som ble snøblind og en fotograf som to ganger måtte ut og dytte bilen opp av snøfonna. Den kunne handlet om oppgitthet over dårlige vinterdekk og behovet for firehjulstrekk når man er ute på reportasjetur, men den skal ikke det.

For dette er en solskinnshistorie midt i snødrevet, om driftige hytteeiere som har maktet å etablere et velorganisert løypelag i fjellområdet mellom Hedalen og Vassfaret. Et arbeid de har fått til ved

å engasjere grunneiere, fastboende og næringslivet i bygda. Dette er historien om hytteeiere, skientusiaster og ildsjeler i Hedalen.

Som skapt for skiturere

Historien om løypenettssamarbeidet starter allerede i 2005. Hedalen er en rolig liten bygd med cirka 800 innbyggere og lite turistvirksomhet. Hyttene ligger ved tidligere setrer, langs veier og er spredt ut over et stort geografisk område ved Teinvassåsen, Søbekkseter, Muggedalen og Fledda. Ifølge kjentfolk er det registrert rundt 700 fritidshus og hytter her. I de siste ti årene er det blitt oppført mange nye hytter.

Midt i dette populære hytteområdet, som er som skapt for lange skiturer, var det manglende regularitet og kvalitet på løypekjøringen. Dette er et problem som flere hytteeiere opplever i hyttefelt utenfor de store alpindestinasjonene.

Hytteier Line Wermundsen Mork er i dag leder av løypelaget i Hedalen. Hun var en av dem som var misfornøyd.

TROSSER VÆRET: Løpemas-
maskinen til 1,2 millio-
ner kroner kjører uansett
om det er vått eller
kaldt, sol eller snø.

KLAR FOR TUR:
Roger Hybertsen
kjører helst fredag
kveld og lørdag
morgen.

TIPS

I sesongen legger løpelaget ut informasjon om planene for helgen hver torsdag på nettsiden www.hedalen.no/loypelag. I løpet av januar 2008 hadde de 1000 unike besøkende på denne siden. De har også en egen løpelagstelefon, 417 63 311. Telefonen er slått av, men mobilvarmeldingen endres minst en gang hver helg med oppdatert status om vær, vind og hvor de har kjørt. Det hjel- per ikke med løyper om ingen vet hvor de går. Fra sesongen 2008/2009 har de derfor installert sen- der i løpemas- maskinen, slik at løy- penettet og løpemas- maskinen vises på www.skisporet.no/no/oppland/hedalen. Kartverket har fått GPS-logg over hele løy- penettet, slik at dette nå fremstår riktig på tur- kartserien.

– Det var lite struktur og litt tilfeldig når løy- pene ble kjørt opp. Det er vel og bra å trække egne spor, men et ønske om å få til et bedre system vok- ste frem blant skifolket i fjellet, sier hun.

Positiv holdning

Som ledd i et småsamfunnsprosjekt i bygda, ble det nedsatt noen temagrupper, blant annet en hytte- gruppe. Den la noe av grunnlaget for løpelaget slik det fremstår i dag.

– Folk så tidlig behovet for at løypekjøringen burde løses i samarbeid med de fastboende, grun- neiere og det lokale næringslivet, forteller Mork.

Firmaet Hedda Hytter, som er en stor aktør i området, kunne heller ikke leve med så dårlige ski- løyper i markedsføringen. I samarbeid med Sør Val- dres Utvikling dannet de en bred arbeidsgruppe, der grunneiere, næringsliv, hyttefolk, løypekjørere og kjentfolk ellers i fjellet kom sammen. Alle hyt- teeiere og beboere fikk innbydelse til andelstegning. Samtidig ble arbeidet med løypekjøring trappet

SKILT: Det er viktig å skilte løypene. Løpelaget setter ut skiltene selv.

◀ LEDEREN: Hytteeier Line Wermundsen Mork leder løpelaget i Hedalen. ▶

TIPS

Statuttene for Hedalen Løypelag tilsier at styret skal bestå av to representanter fra hytteeierne, en fra grunneierne, en fra næringslivet og en uavhengig. Løypelaget arbeider også kontinuerlig med å skaffe sponsorer. Dette arbeidet er viktig for ethvert løypelag. Nå har de fire sponsorer som gir laget langsiktig støtte. Søknader sendes også årlig til aktuelle stiftelser. I høst fikk laget tildelt 20 000 kroner fra Gjensidigestiftelsen til skilting der løypene krysser veiene. Styreleder Line Wermundsen Mork vil anbefale garasje til løypemaskinen, hvis ikke blir hverdagen veldig tung. I garasjen har de lagret 5 000 liter diesel, med et forbruk på cirka 4 000 liter pr. sesong. Løypelagets egen hjemmeside: www.hedalen.no/loypelag er en fin kilde til videre inspirasjon.

FORNØYD: Hytteeier Lasse Høyås går ikke mye på ski, på grunn av en skade i ryggen, men roser det løypelaget har fått til.

opp. Hedda Hytter forskutterte deler av sin andel med en scooter, og arbeidet med å rydde nye traseler ble startet. Slik klarte man å snu en gryende misnøye med løypekjøringen. Påsken 2006 ble Hedalen Løypelag stiftet med primus motor Line Wermundsen Mork som styreleder.

Nå, tre år senere, har Hedalen Løypelag en egen løypemaskin til 1,2 millioner kroner. De har bygget en isolert garasje for maskinen og kjøpt en ny snøscooter.

– Alt dette uten å låne en krone, smiler Mork fornøyd, mens hun viser oss løypemaskinen, garasjen og snøscooteren, som hun freser rundt med i det tette snødrevet.

Rikere hytteliv

På tross av tett snødrev, treffer vi folk ute i hedalsløypene denne lørdagen. Blant dem er Anne Vidar, en ivrig skigåer fra Hønefoss, som er ute og lufter hunden Tuva. Anne kjenner godt til løypelagets arbeid.

– Vi har hatt hytte i området en stund. Det har egentlig vært dårlige skiløyper altfor lenge her. Nå

I AKSJON: Leder Line Wermundsen Mork freser rundt i det tette snødrevet på løypelagets nye snøscooter.

merker vi en helt ny skientusiasme i bygda og blant hyttefolket, sier hun.

– Jobben som løypelaget gjør, har gitt mange et rikere hytteliv. Nå kommer vi mye lenger innover i fjellet, og vi får sett mer av den flotte naturen.

Hun får støtte av Lasse Høyås som vi treffer utenfor hytta.

– Jeg går ikke noe særlig på ski, fordi jeg har en skade i ryggen. Men jeg går til fots ved siden av løypene. De er såpass brede og harde at også jeg kan benytte meg litt av dem, sier han.

De viktige løypekjørerne

Løypekjøringen er organisert etter en fast turnusordning, med i alt fire løypekjørere involvert. Harald Kjensrud og Roger Hybertsen har hovedansvaret. Begge er ivrige skiløpere. Hele ti mil med maskinpreparerte løyper kjører de. I tillegg deler fire andre på kjøringen av rundt tre mil skiløyper med scooter.

– Vi bruker til sammen åtte timer rundt hele løypa. Beste forhold for skiløperne og beste arbeidsforhold for oss, får vi om vi kjører den ene delen av

» Jobben løypelaget gjør, har gitt mange et rikere hytteliv.

Anne Vidar, hytteteier

BRUKER LØYPENE: Hytteteier Anne Vidar er godt fornøyd med hedalsløpene. Her er hun på skitur sammen med hunden Tuva.

KLIKK

Se flere bilder på
klikk.no/hytteliv

nettet fredag kveld og den andre tidlig lørdag morgen. Da får sporene satt seg før de tas i bruk, sier Roger Hybertsen.

– Målsettingen er gode traseer med minimale naturinngrep, men det kreves rydding i god bredde og høyde for at maskinen skal komme greit frem. Ingen traseer kan gå over vann, fortsetter han.

Løypelaget setter ut og tar inn anslagsvis 6000 stikker hvert år. De bruker lange bambusstikker, som merkes med reflekstape. Det er avgjørende for løypekjøringen at det stikkes tett, slik at de klarer å kjøre i samme spor også etter snøfall. De har også rundt 30 skiltposter, som de setter ut i snøen og tar inn igjen om sommeren. Det krever en imponerende egeninnsats og dugnadsjobbing.

– Det er et hardt arbeid å kjøre langrennsløyper, og ingen blir rike av det. Arbeidstiden er høyst uregelmessig og til dels ubekvem, sier Line Wermundsen Mork. – Vi er så heldige å ha flere gode ildsjeler knyttet til løypelaget. Det at førerne av løypemaskinen selv er genuint opptatt av skigåing, gir både motivasjon for arbeidet og garanti for kvalitet i den jobben de gjør.

Hvordan lage et løypelag?

Er du misfornøyd med skiløpene i hytteområdet ditt? Les hvordan hytteteierne i Hedalen gikk frem da de etablerte løypelaget sitt. Dette til inspirasjon for andre hytteforeninger.

Basert på erfaringer fra andre andelslag, ble andelens størrelse satt til 3000 kroner. Hedalen.no har viet andelslaget fast plass på sidene, noe som har vært helt avgjørende, ifølge styreleder Line Wermundsen Mork i Hedalen Løypelag. Oppslutningen økte merkbart etter hvert oppslag. Vinteren 2007 gjennomførte løypelaget en andelsstafett på www.hedalen.no med oppdatering hver uke, med antall andeler og navn på nye andelseiere. Ved oppstarten hadde hytteteierne 141 andeler. I dag er det totalt 514 andeler. 247 av dem er eid av hyttefolk.

– Alle investeringer er finansiert gjennom andelstegningen. Løypekjøringen finansieres imidlertid ved årlige, frivillige løypebidrag fra brukerne. Anbefalt bidrag er 550 kroner pr. år. Totalt kommer det inn cirka 150 000 kroner pr. år i bidrag.

Sør Valdres Utvikling har stått for innkreving av løypebidraget i området gjennom flere år, og som forventet er oppslutningen om ordningen større etter at tilbudet ble bedre og bredere. Det er likevel fortsatt gratispassasjerer.